

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת ויגש

"וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם"

"וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו אֵת כָּל דְּבָרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת הָעֲגָלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף לְשֵׂאת אֹתוֹ וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" (בראשית מה, כז).

פסוק זה מתאר את נקודת המפנה בחיי יעקב, את הרגע שבו נהפכו חייו מרעה לטובה: "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

מדוע דווקא ראיית העגלות היא שהחיייתה את רוח יעקב? מפרשי הפשט מסבירים שאחרי כל השקרים של בניו לא האמין יעקב עוד לדבר מדבריהם. זה גורלם של השקרנים, שגם כשהם דוברים אמת אין מאמינים להם. רק כשראה יעקב את שיירת העגלות המלכותית הבין שבניו דיברו אמת, ואז "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

בעלי האגדה מסבירים שהעגלות הזכירו ליעקב את פרשת עגלה ערופה שלמד עם יוסף לפני שנפרדו, ושליחתן העידה שיוסף עודנו מחובר לאביו ולתורתו. החיבור של האב לבנו ושל הבן לאביו הוא אשר החיה את יעקב. בזכות חיבור זה – "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

ואפשר לפרש עוד שהעגלות מסמלות מסע והתקדמות. כשיוסף נעלם היה נראה שהכול נעצר. יהודה התדרדר, המשפחה התפרקה, השכינה עזבה את יעקב אבינו וכל החלומות נגנזו. יעקב אבינו נותר יושב בביתו ומתאבל על בנו, בלי כל יכולת להמשיך ולפעול במציאות. והנה מגיעה נקודת המפנה: יעקב רואה את העגלות אשר שלח יוסף, והחיים מתחדשים. מתברר שיש אור בקצה המנהרה. המשפחה תתאחד, ואפילו הירידה למצרים תקדם את קיום החזון. התלהבות אוחזת ביעקב – "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

חכמינו זיכרונם לברכה לימדונו שאין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה. השמחה חוזרת ליעקב אבינו – שמחה עצומה של איחוד המשפחה – ועימה שבה השכינה לשכון בבית יעקב. השכינה יכולה לשרות רק במקום של אהבה ואחוה, שלום ורעות. "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם".

שאל דוד בוצ'קו